

Ἄλλη σειρά ἐγγράφων ἀναφέρεται εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ μεγάλου ζωγράφου Θεοτοκοπούλου, πρὸ πάντων τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μανούσου Θεοτοκοπούλου, ὅστις ἦτο ἀπὸ τοῦ 1566 μέχρι τοῦ 1583 ἐνοικιαστὴς φόρων εἰς τὴν Κρήτην καὶ βεβαίως πλούσιος. Εἶναι πολὺ πιθανὸν κατὰ τὸν κ. Μέρτζιον ὅτι ὁ Μανούσος Θεοτοκόπουλος ἐβοήθησε τὸν ζωγράφον Θεοτοκόπουλον, ἀλλὰ περὶ τούτου δὲν εὐρέθησαν ἐγγραφαι.

Ἐπίσης πολύτιμα εἶναι τὰ ἐγγραφαι, τὰ ὅποια εὐρέθησαν περὶ διαφόρων Ἑλλήνων ζωγράφων ἐν Βενετίᾳ, τοῦ Μιχαὴλ Δαμασκηνοῦ, τοῦ Ἰωάννου Κυπρίου, τοῦ Θωμᾶ Μπατζᾶ, τοῦ Ἐμμανουὴλ Τζάνε Μπουνιαλῆ, τοῦ Βίκτωρος, τοῦ Πουλάκη καὶ πολλῶν ἄλλων. Διὰ τῶν ἐγγράφων τούτων ἐξακριβοῦνται χρονολογίαι καὶ ἄλλαι εἰδήσεις, διορθώνονται ἐπικρατήσασαι σφαλῆραι γνῶμαι καὶ γίνεται καλύτερά γινωστὸν τὸ ἔργον τῶν μεταβυζαντινῶν ζωγράφων, οἱ ὅποιοι συνεδύασαν τὴν βυζαντινὴν καὶ ἰταλικὴν ζωγραφικὴν.

Τέλος εὐρέθησαν πολλὰ ἐγγραφαι περὶ σχεδιασθείσης—μὴ πραγματοποιηθείσης—μετοικεσίας Μανιατῶν εἰς Σαρδινίαν καὶ Σιλεσίαν ἀκόμη, διεσαφηνίσθη δὲ καὶ τὸ ζήτημα τῆς φυγῆς τῶν Ἑλλήνων τῆς Βενετίας τὸ 1760 εἰς τὴν Τεργέστην—ὅπου ἰδρύθη ἡ ἑλληνικὴ κοινότης—διὰ λόγους θρησκευτικούς, διότι ἐπιέσθησαν νὰ δεχθοῦν καθολικοὺς ἱερεῖς εἰς τὰς κηδεῖας. Οἱ Ἕλληνες οὗτοι μακρὰν τῆς Ἑλλάδος ζῶντες, μὴ γνωρίζοντες ἀκόμη ἐλευθέραν Ἑλλάδα, διὰ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἔγιναν ὑπερήφανοι διὰ τὴν καταγωγὴν των καὶ προσεπάθησαν νὰ βοηθήσουν μακρόθεν τὴν πατρίδα των ὅπως ἠδύναντο καλύτερον.

Τοιοῦτος εἶναι ὁ τόμος τῶν νέων ἐγγράφων, τὰ ὅποια πρόκεινται εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν πρὸς ἐξέτασιν καὶ ἐκδοσιν, εἰ δυνατόν. Ἀπειρον νέον ὕλικόν, τὸ ὅποῖον μᾶς γνωρίζει μεγάλους Ἕλληνας καὶ διορθώνει ἐπικρατούσας πρότερον ἐσφαλμένας γνώμας. Ὅπως εἶπον ἄνωτέρω, ὁ κ. Μέρτζιος γνωρίζει τοὺς λαβυρίνθους τῶν Βενετικῶν Ἀρχείων καὶ δι' αὐτὸ ἐργάζεται, ὥς οὐδεὶς ἄλλος Ἕλληγιν μέχρι τοῦδε. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι καὶ περαιτέρω θὰ δυνηθῇ νὰ συνεχίσῃ τὰς ἐρεῦνας του, διὰ νὰ μᾶς δώσῃ καὶ νέα ἐγγραφαι περὶ τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν καὶ πρὸ πάντων περὶ τῆς Βορείου Ἑλλάδος.

ΑΝΟΡΓΑΝΟΣ ΧΗΜΕΙΑ. — Παρασκευὴ τοῦ ρηνίου ὑπὸ μορφὴν κολλοειδῆ καὶ καταλυτικαὶ αὐτοῦ ιδιότητες, ὑπὸ *Κ. Ζέγγελη* καὶ *Αἰκ. Στάθη*.

Τὸ νέον στοιχεῖον ρήνιον ἀνεκαλύφθη φασματοσκοπικῶς τῇ 1925 ὑπὸ τοῦ ζεύγους Walter καὶ Ida Noddack καὶ ἀνευρίσκεται εἰς ὅπωςδήποτε ἀξίαν λόγου ποσότητα εἰς τὸν μολυβδαίνιτον καὶ ἄλλα τινὰ ὀρυκτά.

Ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως του πολλοὶ χημικοὶ ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ἔρευναν τῶν φυσικῶν καὶ χημικῶν ιδιοτήτων αὐτοῦ, τὴν παρασκευὴν τῶν διαφόρων αὐτοῦ ενώσεων,

τὴν μελέτην τῶν ιδιοτήτων αὐτῶν καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία ἐντὸς δωδεκαετίας ἐπλουτίσθη σημαντικῶς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς καταλυτικὰς αὐτοῦ ιδιότητας ὀλίγα ἐγνώσθησαν μέχρι τοῦδε. Οἱ H. Tropsh καὶ Rassler¹ ἐζήτησαν νὰ τὸ χρησιμοποιήσουν ὡς καταλύτην δι' ὑδρογονώσεις καὶ ἐπέτυχον (1930) εἰς τὴν ὑψηλὴν θερμοκρασίαν τῶν 350°-400° νὰ ἀναγάγουν τῇ μεσολαβήσει αὐτοῦ τὸ μονοξειδιον τοῦ ἀνθρακος πρὸς μεθάνιον καὶ νὰ ὑδρογονώσουν τὸ αἰθυλένιον πρὸς αἰθάνιον. Βραδύτερον οἱ M. S. Platonow, S. B. Anisimow W. M. Krascheninnicowa¹ παρετήρησαν ὅτι τὸ ρήνιον ἀσθεῖ ἐλαφρὰν καταλυτικὴν ἐνέργειαν εἰς τὰς ὑδρογονώσεις τοῦ μεθάνιου ὅξος καὶ τοῦ κυκλοεξένιου ἐν ὑψηλῇ θερμοκρασίᾳ, ἰσχυροτέραν δὲ προκειμένου περὶ ἀφυδρογονώσεως τῆς ἀλκοόλης.

Τέλος κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος² χρησιμοποιήσαντες τοιοῦτον ἐξόχως λεπτῶς διαμερισμένον, ληφθὲν δι' ἀναγωγῆς, ὑπερρηνικοῦ ἀμμωνίου, δι' οὗ διεποτίσαμεν κίσσηριν, δι' ὑδρογόνου εἰς θερμοκρασίαν 530°, ἐπετύχομεν τὴν εἰς 85° μόνον, ἔνωσην τοῦ ἀζώτου καὶ ὑδρογόνου πρὸς ἀμμωνίαν ἐν μικρᾷ πάντοτε ποσότητι, πλὴν τῆς περιπτώσεως καθ' ἣν ἐχρησιμοποιήσαμεν ἄζωτον ἐν τῷ γεννᾶσθαι, ὅτε ἔσχομεν τετρακοσιαπλασίαν περίπου ἀπόδοσιν.

Λεδομένου ὅτι τὰ μέταλλα ἐν κολλοειδῇ καταστάσει ἀσκοῦν πολὺ ἐντονωτέρας χημικὰς δράσεις καὶ καταλύσεις λόγῳ κυρίως τῆς μεγάλης αὐτῶν διασπορᾶς καὶ συνεπῶς πολλαπλασιασμοῦ τῆς δρώσης αὐτῶν μάζης ἐπεζητήσαμεν νὰ δώσωμεν εἰς τὸ ρήνιον τὴν κολλοειδῇ μορφήν. Χρησιμοποιήσαντες διαφόρους πρὸς τοῦτο ἐνδεικνυμένους μεθόδους ἐπετύχομεν τέλος μετὰ πολλὰ πειράματα νὰ λαβώμεν τοῦτο διὰ τῆς αὐτῆς μεθόδου δι' ἣς ἐπετύχομεν ἄλλοτε³ τὸ ρόδιον εἰς κολλοειδῇ μορφήν.

Πρὸς τοῦτο διαλύομεν ἐν γραμμάριον ὑπερρηνικοῦ καλίου εἰς 10 κ. ἐκ. ὕδατος δις ἀπεσταγμένου, προσθέτομεν διάλυμα πρωταλβινικοῦ νατρίου παρασκευασθέντος κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ Paal καὶ θερμαίνομεν εἰς 40°-50°. Ἐπιστάζομεν κατόπιν κατὰ σταγόνας καυστικὸν νάτρον 3 % καὶ φορμόλην (10 κ. ἐκ. διαλύματος 15 κ. ἐκ. φορμόλης 40 % εἰς 100 κ. ἐκ. ὕδατος) μέχρι πλήρους ἀναγωγῆς. Μετὰ τὴν ἀποκάθαρσιν αὐτοῦ διὰ παρατεταμένης διαπιδύσεως συμπυκνοῦται τὸ διάλυμα εἰς θερμοκρασίαν οὐχὶ ὑπερβαίνουσαν τοὺς 40°. Οὕτω λαμβάνεται διάλυμα χρώματος ἀνοικτοῦ καστανοχρόου, λίαν σταθερόν, ἐκ κολλοειδοῦς ρηνίου.

Τὸ διάλυμα ἐξεταζόμενον ὑπὸ τὸ ὑπερμεγέθυντικὸν μικροσκόπιον δεικνύει τὴν κίνησιν τοῦ Braun, τὴν χαρακτηριστικὴν διὰ τὰ κολλοειδῇ διαλύματα.

Ἐπίσης ἐξετασθὲν μικροσκοπικῶς καὶ μακροσκοπικῶς ἐλέγχεται ἀρνητικῶς φορτισμένον.

Τὸ κολλοειδὲς ρήνιον ἀπορροφᾷ μεγάλα ποσὰ ὑδρογόνου. Πρὸς μέτρησιν τῶν

¹ Berichte, 1930, S. 2149.

² Öster. Zeitung, 1937, 4.

³ C. R., 1920, 170, p. 1058.

ἀπορροφόμενων ποσῶν ἐθέσαμεν ἐντὸς εἰδικῆς συσκευῆς συγκοινωνούσης μὲ βαθμολογημένον σωλῆνα ὀγκομετρικὸν κινήτης στάθμης περιέχοντα τὸ πρὸς ἀπορρόφησιν ὑδρογόνου, διάλυμα περιέχον 0,0206 κολλοειδοῦς μετάλλου.

Ἡ συσκευή ἐταράσσετο μηχανικῶς. Ἡ ἀπορρόφησις διήρκεσεν ἐπὶ 24 ὥρων. Ἀπερροφήθησαν 0,94 κ. ἐκ. ὑδρογόνου. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου ἀφαιρεῖται 1^{ον} τὸ ἀπαιτούμενον ὑδρογόνον πρὸς ἔνωσιν μετὰ τοῦ ἐν τῷ ὕδατι διαλυμένου ὀξυγόνου ἥτοι 0,12 κ. ἐκ. καὶ 2^{ον} τὸ εἰς τὸ αὐτὸ ποσὸν ὕδατος διαλυόμενον ὑδρογόνον ἥτοι 0,43 κ. ἐκ., ἐν ὅλῳ 0,55 κ. ἐκ. Τὰ ἀπομένοντα 0,39 κ. ἐκ. ἀντιστοιχοῦν εἰς τετρακοσιαπλάσιον περίπου ὄγκον τοῦ περιεχομένου μεταλλικοῦ ρηνίου.

Ἐπιφυλασσόμενοι νὰ ἐρευνήσωμεν εὐρύτερον καὶ λεπτομερέστερον τὰς καταλυτικὰς ιδιότητας τοῦ ρηνίου καὶ ἰδιαίτερως ἐπὶ ὑδρογονώσεων καὶ ἀφυδρογονώσεων, ἀναφέρομεν ἐνταῦθα ἐπὶ συγκεκριμένων περιπτώσεων τὰς παρατηρηθείσας καταλυτικὰς δράσεις αὐτοῦ.

1. Ἐπιτάχυνσις τῆς ἀποσυνθέσεως τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὑδρογόνου.

Χρησιμοποιηθέντα διαλύματα.

10 κ. ἐκ. ἀραιοῦ διαλύματος ὑπεροξειδίου τοῦ ὑδρογόνου

(1 γραμμομόριον εἰς 22 λίτρα ὕδατος)

10 κ. ἐκ. καυστικοῦ νάτρου N/50

10 κ. ἐκ. διαλύματος κολλοειδοῦς ρηνίου εἰς ποικιλοῦσας περιεκτικότητας.

Τὸ χρησιμοποιηθὲν ἐκάστοτε διάλυμα ὑπερμαγγανικοῦ καλίου πρὸς ποσοτικὸν προσδιορισμὸν τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὑδρογόνου ἦτο N/100. Εἰς ἐκάστην δοκιμὴν ἐλαμβάνοντο 5 κ. ἐκ. τοῦ τριαδικοῦ ὡς ἀνωτέρω μίγματος. Θερμοκρασία 18°,5. Ἡ πορεία τῆς ἀποσυνθέσεως ἦτο ἡ ἀκόλουθος :

Πείραμα 1^{ον}

Χρόνος εἰς πρῶτα λεπτά	0	5	15	45	60
Καταναλωθὲν KMnO_4 εἰς κ. ἐκ.	15.4	14.9	14.6	13	12.6
Περιεκτικότης εἰς ρήνιον 0,0207.					

Πείραμα 2^{ον}

Χρόνος εἰς πρῶτα λεπτά	0	5	15	45	60
Καταναλωθὲν KMnO_4 εἰς κ. ἐκ.	15.4	14.9	14.6	13	12.6
Περιεκτικότης εἰς ρήνιον 0,053.					

Πείραμα 3^{ον}

Χρόνος εἰς πρῶτα λεπτά	0	33	60	120	360	480
Καταναλωθὲν KMnO_4 N/100	16	12	10.3	8.1	6.5	4.9
Περιεκτικότης εἰς ρήνιον 0,207						

Πείραμα 4^{ον}

Χρόνος εἰς πρῶτα λεπτά	0	30	60	120	360
Καταναλωθὲν KMnO_4 N/100	16	12	10.2	8	6.5
Περιεκτικότης εἰς ρήνιον 0,207					

Ἐκτὸς τῶν πειραμάτων τούτων ἐξετελέσθη καὶ λευκὸν πείραμα μὲ πρωταλβινικὸν νάτριον ἄνευ ρηνίου. Ἡ προκύψασα καταλυτικὴ τούτου ἐπίδρασις ὑπῆρξεν ὅλως παραμελητέα.

Ἐκ τῶν πειραμάτων τούτων προκύπτει ὅτι ἡ καταλυτικὴ ἐπίδρασις τοῦ κολοειδοῦς ρηνίου ἐπὶ τῆς ἀποσυνθέσεως τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὕδρογόνου εἶναι μᾶλλον ἀσθενής, ἀκολουθεῖ δὲ κατὰ τι βραδύτερον τὸν τύπον μονομοριακῆς ἀντιδράσεως.

2. Ὑδρογόνωσις τοῦ μηλεϊνικοῦ ὀξέος.

0.3 γραμ. μηλεϊνικοῦ ὀξέος διελύθησαν εἰς 10 κ. ἐκ. ὕδατος καὶ ἐξουδετερώθησαν δι' ἀνθρακικοῦ νατρίου. Προστέθη κολλοειδὲς ρήνιον περιέχον 0,0207 γραμ. μεταλλικοῦ. Θερμοκρασία 18°.

Πορεία τῆς ἀντιδράσεως

Χρόνος ὑδρογονώσεως εἰς λεπτά	0	15	30	75	110	135	315
Ἀπορροφηθὲν Η εἰς κ. ἐκ.	0	4	4.6	5.8	6.6	7.2	12

Ἡ ἀπορρόφησις ἐξηκολούθησεν ἐπὶ 30 ὥρας. Τὸ δοχεῖον τῆς ἀντιδράσεως ἀνεταράσσεται μηχανικῶς ἐπὶ 12 ὥρας. Ἀπερροφήθησαν ἐν συνόλῳ 65 κ. ἐκ. ὑπὸ πίεσιν 757 χλστ. καὶ 20°, ἥτοι 60 εἰς 760 καὶ 0° ἀντὶ τοῦ θεωρητικῶς ἀπαιτουμένου 65.7 πρὸς ὀλικὴν ἀναγωγὴν πρὸς ἠλεκτρικὸν ὀξύ. Πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ παραχθέντος ἠλεκτρικοῦ ὀξέος, μετὰ τὴν καθίζησιν τοῦ καταλύτου δι' ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ ἐξάτμισιν εἰς χαμηλὴν θερμοκρασίαν, παρελήφθη τὸ ὑπόλειμμα δι' αἰθέρος καὶ ἐξητμίσθη ἐπὶ ἀτμολούτρου. Τὸ στερεὸν ὑπόλειμμα ἔδειξε σημεῖον τήξεως 181°9. Σημεῖον τήξεως τοῦ ἠλεκτρικοῦ ὀξέος 182°8.

3. Σύνθεσις τῆς ἀμμωνίας ἐκ τῶν συστατικῶν αὐτῆς.

Τὸ χρησιμοποιοῦν ὕδρογόνον παρσκευάσθη ἐκ χημικῶς καθαρῶν ψευδαργύρου καὶ θεικοῦ ὀξέος (Kahlbaum), ἐπὶ πλέον δὲ διεβιβάσθη διὰ δύο πλυντρίδων περιεχοσῶν ὑπερμαγγανικὸν κάλιον καὶ καυστικὸν κάλι.

Τὸ ἄζωτον ἐλήφθη ἐξ ὀβίδος ἄζωτου τοῦ ἐμπορίου. Πρὸς ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ ἐκ τοῦ περιεχομένου ὀλίγου ὀξυγόνου διωχετεύθη κατ' ἀρχὰς διὰ διαλύματος ὕδροθεικοῦ νατρίου ($\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_4$) καὶ εἶτα ὑπεράνω διαπύρου (300°-350°) χαλκοῦ.

Μίγμα τῶν δύο αερίων, κατ' ἀναλογίαν ὄγκων $\text{N} = 1$ καὶ $\text{H} = 3$, διωχετεύετο ἐξ αεριοφυλακίου, μετὰ ἐκ νέου πλύσιν δι' ὕδροθεικοῦ νατρίου, εἰς τὸ δοχεῖον τὸ φέρον τὸν καταλύτην, ὅπερ συνεκινῶναι πρὸς φιὰλην περιέχουσαν θεικὸν ὀξύ $\text{N}/2$. Ἐχρησιμοποιοῦν 10 κ. ἐκ. κολλοειδοῦς διαλύματος περιέχοντος 0,0165 γραμ. μεταλλικοῦ ρηνίου. Τὸ δοχεῖον τῆς ἀντιδράσεως ἦτο τοποθετημένον ἐντὸς ὕδατος σταθερᾶς θερμοκρασίας 85°. Τὸ πείραμα διήρκεσεν ἐπὶ δύο ὥρας διωχετεύθη δὲ ἐν συνόλῳ ὄγκος τριῶν λίτρων.

Μετὰ τὴν προσθήκην καυστικοῦ νάτρου ἀπεστάχθη ἡ παραχθεῖσα ἀμμωνία καὶ

παρελήφθη ἐντὸς 20 κ. ἐκ. θειικοῦ ὀξέος N/100. Παρήχθησαν ἐν συνόλῳ 2,25 κ. ἐκ. διαλύματος ἀμμωνίας N/100.

Ἐπειδὴ εἰς προηγούμενα ἡμῶν πειράματα¹ συνθέσεως τῆς ἀμμωνίας τῇ βοήθειᾳ καταλυτικῶς δρώντων κολλοειδῶν μετάλλων Pt, Pd, Rh κλπ. ἡ ἀπόδοσις ἠϋξανε σημαντικῶς ἐν ὀξίνῳ διαλύματι, ἐδοκιμάσαμεν νὰ καταστήσωμεν τοῦτο ὄξινον, ἀλλὰ τὸ κολλοειδὲς διάλυμα τοῦ ρηνίου εἶναι λίαν εὐαίσθητον εἰς ὀξέα καὶ μόνον ἐλαφρῶς ὄξινον διὰ προσθήκης 2 κ. ἐκ. θειικοῦ ὀξέος N/2 ἠδυνήθημεν νὰ λάβωμεν σταθερόν. Ἐπαναλαβόντες τὸ ἄνω πείραμα ὑπὸ τὰς αὐτάς συνθήκας μὲ τὸ ὄξινον διάλυμα ἐλάβομεν 3,1 κ. ἐκ. ἀμμωνίας N/2. Τὸ ποσὸν τοῦτο, μικρὸν καθ' ἑαυτό, εἶναι οὐχ ἦτον τριπλάσιον ἐκείνου ὅπερ ἐλάβομεν μὲ καταλύτην μεταλλικὸν ρήνιον καὶ μὲ ποσότητα τριάκοντα φορὰς μεγαλυτέραν εἰς ρήνιον.

Ἐξ ὧν τῶν πειραμάτων τούτων καταδείχθη ὅτι τὸ ρήνιον εἰς κολλοειδῇ κατάστασιν παρουσιάζει πολὺ ἐντονωτέρας καταλυτικὰς ιδιότητας, ἰδίως δι' ὑδρογονώσεις, ἀπὸ τὸ μεταλλικὸν ρήνιον λαμβανόμενον εἰς λεπτοτάτην κόνιν.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΠΡΟΣΕΔΡΟΥ ΜΕΛΟΥΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ.—Ὀλίγα τινὰ διὰ τὸν μέγαν τοῦ Ναυτικοῦ μας εὐεργέτην, τὸν ποτὲ Λεωνίδα Χ. Παλάσκαν πλοίαρχον τοῦ Β. Ν.,² ὑπὸ **Στυλίου Ἑμμ. Δυκούδη.**

Πρὸ τινων ἡμερῶν παρετήρησα ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου τοῦ Ναυτικοῦ, ὅτι εἶχεν ἐπ' ἐσχάτων ἀναρτηθεῖ ἐν αὐτῷ, μικρὰ ἀλλ' ὠραία ὕδα-

¹ C. R., 1916, 162, p. 914.

² *Πηγαὶ καὶ βοηθήματα*: «Μητρῶν Ἀξιωματικῶν τοῦ Πολ. Ναυτικοῦ παντὸς κλάδου, περιέχον μεταβολὰς μέχρι τοῦ 1872». «Μητρῶν Ἀξιωματικῶν Β. Ν., βιβλίον 1». (Φυλάσσονται παρὰ τῇ Διοικητικῇ Ὑπηρεσίᾳ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν). Ὁμοίως: ἕτερον παρὰ τῇ Γεν. Διευθ. Β. Ναυστάθμου καὶ ἕτερον παρὰ τῇ Ν. Σχολῇ Πολέμου, ὡς πληροφοροῦμαι. CHAR. ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟ, Directeur de la Bibliothèque Nationale, «Notice biographique sur Leonidas Palasca», Ἀθῆναι, τύποις *Φιλοκαλίας*, 1880. S. F. J. SCHMIDT, Διευθ. τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου Ἀθηνῶν, «Ἀνμνήσεις ἐκ τοῦ βίου τοῦ Λεων. Παλάσκα», *Ἐστία*, ἔτος Ε', 9, 1880, φυλ. 218, σ. 129. ΗΛ. ΦΙΛ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ, «Μαθήματα Ναυτιλίας πρὸς χρῆσιν Ν. Σχολῆς Δοκίμων» λιθογρ. ἔκδ. 1892. ΜΙΧ. ΓΟΥΔΑ, Πρόλογος, ἐν τῷ «Ἑλληνογαλλικῇ λεξικῇ Ναυτικῶν ὄρων, ὑπὸ Λεων. Παλάσκα», Ἀθῆναι, 1898. ΔΗΜ. ΦΩΚΑ, «Χρονικὰ τοῦ Ἑλλ. Βασ. Ναυτικοῦ», ἔκδ. Ναυτ. Ἐπιτελείου, 1923. Βραβεῖον Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. ΙΩΑΝ. Α. ΛΑΖΑΡΟΠΟΥΛΟΥ, «Τὸ Πολεμικὸν Ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ Ἀνεξαρτησίας μέχρι Βασιλείας Ὁθωνος», Βραβεῖον Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Κ. ΜΟΥΡΟΥΖΗ, «Ἐπιτάφιος εἰς Λεωνίδα Παλάσκαν». Α. ΠΑΛΑΣΚΑ, Τὰ συμβάντα τοῦ Ὀκτωβρίου 1862 ἐπὶ τοῦ Β. ἀτμοδρόμωνος «Ἀμαλία» (ἐξεδόθη μετὰ θάνατον, 1882). ἀνεδημοσιεύθη εἰς Ν. Ἐπιθεώρησιν, ἔτος Ε', 7, σ. 254 καὶ 353, μετὰ προλόγου ὑπὸ τοῦ τότε ἀντιπλ. ΑΔΕΞ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΠΙΛΑΤΟΥ κατὰ Ἰούνιον 1925. Κ. Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ, ἐν Ν. Ἐπιθεωρήσει,